

W okresie Wielkiego Postu, w Roku Wiary wysłuchaliśmy rekolekcji Karola Wojtyły, biskupa krakowskiego. Teksty przeczytali wybitni polscy aktorzy: Halina Łabonarska, Katarzyna Łaniewska i Jerzy Zelnik. Znakomicie wczuwając się w myśl i frazę autora, dali świadectwo swojej wrażliwości i szacunku dla niezwyklej wartości tych tekstów zwłaszcza w czasach nam współczesnych. Całe przedsięwzięcie pięknie zapowiedziała Temida Podhorecka - Stankiewicz w "Naszym Dzienniku".

Ewangelia a sztuka – artystyczne triduum

Rozpoczął się Wielki Tydzień, czas wyjątkowy, skłaniający do szczególnego wyciszenia i zagłębienia się w refleksji niejako podsumowującej okres Wielkiego Postu. Jawi się pytanie: co uczyniliśmy w tym okresie, by zbliżyć się do Boga? Jakie są nasze relacje z Panem Bogiem? Czy w pracy twórczej, artystycznej zastanawiamy się, na ile to, co robimy, podoba się Panu Bogu. A może wręcz odwrotnie. Czy artysta poprzez swoją pracę może ewangelizować? Jaka jest rola religii w prywatnym życiu artysty i czy ma to przełożenie na jego pracę twórczą?

Piękno Boga

Na te i inne pytania można znaleźć odpowiedź w pięknych i głęboko refleksyjnych rekolekcjach, jakie w 1962 roku ówczesny biskup krakowski Karol Wojtyła wygłosił do środowiska artystycznego w kościele pw. Świętego Krzyża w Krakowie. Teraz tych nauk rekolekcyjnych ks.

bp. Wojtyły będzie można słuchać przez trzy dni, od 25 do 27 marca 2013 r., w interpretacji wybitnych polskich aktorów: Haliny Łabonarskiej, Katarzyny Łaniewskiej i Jerzego Zelnika. Rekolekcje będą czytane w kościele seminaryjnym pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny i św. Józefa w Warszawie, ul. Krakowskie Przedmieście 52/54.

Dziś, w Wielki Poniedziałek, o godzinie 19.00 (zaraz po Mszy św. o godz. 18.30) wysłuchamy nauki zatytułowanej „Odkrywać piękno Boga, Stwórcą i twórcą” w interpretacji Haliny Łabonarskiej. Jutro o godzinie 19.00 Katarzyna Łaniewska przeczyta tekst rekolekcji pt. „Dzieło, które świadczy o nas przed Bogiem. Wartość i piękno ewangelicznej pokory”. A w ostatnim dniu, w Wielką Środę, Jerzy Zelnik zaprezentuje tekst rekolekcji pt. „Religia: miłość, która nadaje sens istnieniu”.

To niezwykle artystyczne triduum kieruje naszą uwagę na ewangeliczny wymiar sztuki. Bo sztuka, w tym najgłębszym znaczeniu, powołana jest przeciw do ewangelizowania. Pod warunkiem wszakże, iż artysta tworzący ową sztukę pozostaje wierny ideałom piękna i dobra. Rozważania rekolekcyjne ks. bp. Karola Wojtyły, pisane głównie z myślą o artystach, są obecnie nadzwyczaj aktualne. Zwłaszcza w sytuacji, gdy toczy się bój o wartości podstawowe. Obserwujemy dziś ogromnie niepokojące zjawisko, jakim jest próba przeformułowania kształtu całej kultury a – co za tym idzie – także kształtu cywilizacji zakorzenionej w chrześcijaństwie. A wszystko po to, by ze świadomości społecznej usunąć Pana Boga.

Temu właśnie służy bezprecedensowa walka z religią chrześcijańską, jaka rozgrywa się obecnie w przestrzeni teatru, literatury, filmu, malarstwa, w ogóle wszystkich sztuk i całej współczesnej kultury. Do walki tej jakże często angażowani są artyści. Mamy tego przykłady w licznych wywiadach, których twórcy udzielają różnym mediom agresywnie walczącym z Kościołem. Nie mówiąc już o tym, iż wcale nie tak mała liczba artystów bierze udział w przedsięwzięciach pseudoartystycznych skierowanych przeciwko religii chrześcijańskiej. Nasuwa się zatem pytanie: co jest sztuką? Czy piękno, dobro i prawda przestały już być głównymi składnikami sztuki?

Jako motywu przewodniego w swoich naukach rekolekcyjnych skierowanych do artystów Karol Wojtyła używa cytatu z „Nie-Boskiej komedii” Zygmunta Krasińskiego: „Przez ciebie przepływa strumień piękności, ale ty sam nie jesteś pięknnością”. I rozwijając ów motyw, mówi, iż w miarę gdy myślimy o Ewangelii, jako o obecnej, żywej całości, coraz wyraźniej rysują się nam związki zachodzące pomiędzy Ewangelią a sztuką. Związki zachodzą przede wszystkim dlatego, że Bóg, o którym mówi Ewangelia, jest piękny. Biskup Wojtyła przywołuje ewangeliczną rozmowę Chrystusa z młodzieńcem, który zwraca się do Chrystusa ze słowami: „Nauczycielu dobry”. Na to Chrystus stawia młodzieńcowi pytanie: Któż jest dobry? Przecież tylko sam Bóg.

Sumienie artysty

„To zdanie jest znamienne – mówi ks. bp Wojtyła. – Czy Chrystus mówiąc to, chciał podkreślić fakt, iż każde stworzenie jest jakimś dobrem? Nie, Chrystus chciał podkreślić, że dobrem w całym bezwzględny tego słowa znaczeniu jest wyłącznie Bóg. Tylko w Bogu realizuje się to wszystko, które się zawiera w pojęciu: dobro. Dlatego też o Nim można powiedzieć, że jest dobry. I analogicznie można też o Nim powiedzieć, że jest piękny. To znaczy, że wszystko to, co się zawiera w pojęciu piękna, wszystko to zawiera się w Bogu. A stworzenia, wszystko jedno czy będą to dzieła przyrody, czy też dzieła człowieka, dzieła sztuki, posiadają w sobie tylko jakiś przeblask, refleks, jakiś fragment piękna”.

Halina Łabonarska, która właśnie tę naukę rekolekcyjną, poświęconą dobru i pięknu Stwórcy, będzie prezentowała, zapytana, z jakimi uczuciami odbiera refleksje Karola Wojtyły, odpowiada, że ogromnie się cieszy, iż w Wielkim Tygodniu pojawiła się tak wspaniała inicjatywa, w której może uczestniczyć, wyrażając myśli Karola Wojtyły sprzed wielu lat, nieznane albo mało znane. A przecież tak bardzo ważne. Zwłaszcza jeśli chodzi o twórczość artystyczną.

Wobec sądu Boga nie zastąpią człowieka – nawet największego artysty – żadne jego dzieła. Decyduje i rozstrzyga to jedno zasadnicze dzieło, którym jestem ja sam. Co z siebie zrobiłem? I co z sobą zrobiłem? Na te pytania odpowiedzieć mogą tylko: Dekalog, przykazanie miłości bliźniego i osiem błogosławieństw z Kazania na Górze. Biskup Karol Wojtyła w swych naukach rekolekcyjnych zachęca artystów do poszukiwania porozumienia między sumieniem estetycznym a sumieniem moralnym.

Pojęcie „sumienie” rzadko dziś jest używane. Można powiedzieć, że współczesna kultura w zasadzie wyzuta jest z sumienia. Tymczasem Karol Wojtyła wyraźnie sugeruje, iż przystępując do tworzenia dzieła artystycznego, twórca musi być uporządkowany wewnętrznie. Jakże to istotne zadanie do przemyślenia na czas Wielkiego Tygodnia.

To wspaniałe przedsięwzięcie, jakim jest prezentacja wydobytych z zapomnienia nauk rekolekcyjnych ks. bp. Karola Wojtyły, realizowane jest w ramach poznańskiego Verba Sacra, którego nieoceniony pomysłodawca, twórca i reżyser Przemysław Basiński, raz po raz zaskakuje nas nowymi, wspaniałymi pomysłami. Inicjatorami odczytania rekolekcji Karola Wojtyły są Przemysław Basiński oraz profesor Andrzej Zieliński, były minister kultury i

dziedzictwa narodowego.

Temida Stankiewicz-Podhorecka

krytyk teatralny

<http://www.naszdziennik.pl/wp/27819,ewangelia-a-sztuka-artystyczne-triduum.html>

Poniedziałek, 25 marca 2013, Nr 71 (4610)